

متن کامل بیانیه سفیر و نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران در

شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی

۲۰۰۹ مارس ۴

خانم رییس، حضار محترم،

یکبار دیگر توجه افکار عمومی جهان بر آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تمرکز یافته است تا بفهمد در شورای حکام آژانس چه می‌گذرد. اگرچه آن‌ها از داشتن یک تصویر روشن و جامع محروم هستند، زیرا رسانه‌های گروهی به بهانه محترمانه بودن مباحث شورای حکام اجازه حضور ندارند. لازم به ذکر نیست که محدودی از اعضای غربی شورای حکام معمولاً آن چه را که متناسب با هجمه سیاسی از پیش طراحی شده آنان علیه کشورهای عضو مورد هدف است، برای تبلیغات گزینش می‌کنند.

هیات نمایندگی جمهوری اسلامی ایران تصمیم گرفته تصویری که در برگیرنده عناصر مهم صحنه حیرت‌انگیز نشست شورای حکام آژانس است را به همه کشورهای عضو و افکار عمومی به طور اعم ارائه کند. به صورت ساده، این نشست یک میدان نبرد واقعی به نظر می‌رسد. یک جبهه نبرد سیاسی، چالش بین «داراهای» و «ندرارها»، «حقوق» و «تكلیف»، «عرضه‌کنندگان (اقلام) هسته‌بی» و «دریافت‌کنندگان (اقلام) هسته‌بی»، «کشورهای دارنده سلاح هسته‌بی» و «کشورهای فاقد سلاح هسته‌بی»، «معهدهان به NPT» و «غیر معهدهان به NPT»، بین «متجاوز» و «قربانی» و در یک کلام چالش واقعی بین «عدالت» و «بی‌عدالتی».

خانم رییس،

ما چه نوع آژانسی را بر اساس اساسنامه انتظار داریم؟ آیا آژانس فعلی همانی است که می‌باید باشد؟ قطعاً خیر.

من از فرصتی که اخیراً در جریان نشست رایزنی درباره آینده آژانس، که نشستی مفتوح و مبتنی بر اجماع است، حاصل شده استقبال می‌کنم. همگی می‌باید یک بازنگری کامل از فعالیت‌های آژانس از زمانی که این آژانس پا به عرصه وجود گذاشت، به ویژه فعالیت‌های آن در سالیان اخیر داشته باشیم. این اقدام می‌باید توان با عیب‌یابی دقیق به منظور تجویز درمان مناسب و انجام اقدامات جبرانی در اولین فرصت ممکن باشد. چنان‌چه با همتی عالی به اصلاح اساسنامه آژانس نیandیشیم آنکه باید انتظارات خود را به چارچوب کنونی محدود کنیم. بنابراین به منظور یادآوری آن چه که راجع به آن صحبت می‌کنیم، مفاد مربوطه از مواد ۲ و ۳ اساسنامه را درباره اهداف و عملکرد قرائت می‌کنم:

«آژانس به دنبال تسریع و توسعه سهم انرژی اتمی در صلح، سلامت و سعادت سراسر جهان است» و این واقعیت که «آژانس مجاز است تحقیق درباره انرژی اتمی و توسعه آن و استفاده عملی از آن را برای مقاصد غیر نظامی در سراسر جهان تشویق و مساعدت کند.»

نگاهی کوتاه به تحولات از زمانی که آژانس پا به عرصه وجود گذاشته نشان می‌دهد:

رکن توسعه‌بی، یعنی همکاری‌های فنی که هدف اصلی آژانس است، تحت الشعاع فعالیت‌های پادمانی قرار گرفته است. درخواست‌های مداوم کشورهای در حال توسعه در دهه‌های گذشته برای همکاری‌های فنی مطمئن، قابل پیش‌بینی و دارای منابع مالی، کاملاً نادیده انگاشته شده است.

پادمان به بهانه بازرسی سرزده در برخی موارد خاص پا را از خط قرمز امنیت ملی کشورهای عضو فراتر نهاده است.

نشت اطلاعات محramانه که از سوی کشورهای مورد اختیار بازرگان قرار می‌گیرد، به اعتماد متقابل فیما بین کشورهای عضو و هم‌چنین بین دبیرخانه و کشورهای عضو لطمہ وارد ساخته است، از این رو، مایه‌ی نگرانی جدی است. من قطعنامه GC(52)/RES/13 کنفرانس عمومی را خاطرنشان می‌کنم که بر حفظ و رعایت اصول محramانه نگهداشت تمامی اطلاعات مرتبط با اجرای پادمان منطبق با اساسنامه آژانس و موافقتنامه پادمان تاکید دارد.

جمهوری اسلامی ایران و تمامی دیگر کشورهای فاقد سلاح هسته‌ای از آژانس انتظار دارند در خصوص اجرای وظایفش، مصرح در بند ۳ ماده B1 اساسنامه یعنی تحقق یک خلع سلاح تضمین شده در سراسر جهان، به صورت همزمان، هم‌طراز و با درجه اهمیت مشابه با گزارش‌های پادمان، گزارش‌هایی منظم ارائه کند.

بسیاری نگرانی‌های دیگر که دارای ماهیت کلی هستند، وجود دارند که من آن‌ها را به موقع در جریان مباحث پیرامون آینده آژانس توضیح خواهم داد.

خانم رییس،

در این چارچوب مایلم به صورت بسیار خلاصه درباره اجرای پادمان در ایران توضیح دهم.

ابتدا وظیفه خود می‌دانم که مراتب تقدیر صمیمانه خود را از حمایت‌های مستمر و غیر قابل انکار کشورهای عضو جنبش غیرمعتهدها به ویژه بیانیه‌ای که توسط سفير محترم کوبا قرائت شد، ابراز دارم.

مایلم به گزارش اخیر مدیرکل (COV/8/2009) مورخ ۱۹ فوریه ۲۰۰۹ و سخنرانی افتتاحیه ایشان درباره اجرای پادمان در جمهوری اسلامی ایران اشاره‌ای داشته و چند نگرانی‌های اصلی زیر را ابراز کنم. از شما پوزش می‌طلبه چنانچه برخی از این موارد تکراری هستند، زیرا من گزینه‌ی دیگری جز این ندارم که به منظور ثبت در صورت جلسه، به بیانیه‌های کسل کننده، تکراری، غیر موجه و مایوس‌کننده محدودی از اعضا که سعی دارند به هر قیمتی حتی به قیمت اعتبار آژانس این موضوع را در دستورکار شورای حکام دارند، پاسخ دهم.

۱ - در شش سال گذشته در هر نشست شورای حکام اطلاعات فنی ناقص، ستایزده و تدریجی که قبل از تکمیل تحقیقات به وسیله بخش پادمان آژانس گزارش شد، موجب ایجاد ابهامات جدی، تفاسیر غلط و مناقشات سیاسی بین کشورهای عضو و کشورهای ذی‌ربط شد. ضمن این که فشار سیاسی وارد از ناحیه محدودی کشورهای عضو که دبیرخانه را وادار به چنین اقدامی می‌کند، مایه تاسف است، از مدیرکل انتظار می‌رود که به منظور اجتناب از تهیه گزارش‌هایی در شرایط فشار سیاسی و در غیاب مبانی حقوقی و فنی مصرح در اساسنامه و موافقتنامه‌های پادمان، نظارت کامل را بر بخش پادمان اعمال کند.

۲ - آژانس می‌باید همان گونه که در بیانیه‌های متعدد جنبش غیرمعتهدها در نشستهای شورای حکام تاکید شده است، در گزارش‌های خود بین وظایف پادمانی و اقدامات داوطلبانه غیرپادمانی از قبیل پروتکل الحاقی، تمایز روشن قائل شود. در حالی که چنین امری در گزارش اخیر (فوریه ۲۰۰۹) که از سوی بخش پادمان تهیه شده، رعایت نشده است. این امر برخلاف وظایف اساسنامه‌ای و پادمانی بوده و سوءتفاهماتی همراه با پیامدهای منفی بر همکاری‌های بلند مدت بین جمهوری اسلامی ایران و آژانس ایجاد کرده است.

۳ - در این چارچوب قطعنامه GC(52)/RES/13 کنفرانس عمومی سال گذشته را یادآوری می‌کنم که بر ارائه گزارش‌های عینی فنی و مبتنی بر واقعیت در خصوص اجرای پادمان، همراه با استناد مقتضی به مفاد مربوطه موافقت‌نامه پادمان، توسط مدیرکل و دبیرخانه به شورای حکام و کنفرانس عمومی، تاکید کرده است. این انتظار در شش سال گذشته در بسیاری موارد متحقق نشد و دولت متبع من، در فضایی مبتنی بر همکاری، به پرسش‌هایی که فاقد هرگونه استناد به مفاد حقوقی لازم بوده‌اند، پاسخ داده است.

۴ - کار حرفه‌یی و غیر جانبدارانه دبیرخانه آژانس مستلزم یک گزارش متوازن و واقع‌گرایانه است که منعکس کننده نظرات دبیرخانه و کشور مورد بازرگانی باشد. متأسفانه این انتظار اساسی در مورد گزارش COV/8/2009 به تحقق نپیوست که دبیرخانه در آن به ذکر درخواست‌های غیرموجه پرداخته و در مقابل نقطه نظرات ایران در قبال موضوعات مورد سوال انعکاس نیافته است.

۵ - بخش پادمان آژانس برخی عناصر مثبت واقعی که در گزارش‌های قبلی ذکر شده‌اند را از قلم انداخته است. من در نامه مورخ ۲ مارس ۲۰۰۹ به مدیرکل همه نقایص و نگرانی‌های مربوط به گزارش را منعکس ساخته‌ام. در هر حال می‌باید از مدیرکل تشکر کنم که مستمرة اعلام کرده، آژانس شواهدی دال بر انحراف مواد و فعالیت‌های هسته‌یی به سوی مقاصد نظامی نیافته است و این یک گواهی واضح برای صحت فعالیت‌های هسته‌یی ایران به شمار می‌رود. مایه شرم‌سازی است آن عده کشورهای شناخته شده غربی که آژانس را سیاسی کرده‌اند در شش سال گذشته هرگز عناصر مثبت فراوانی که در گزارش‌های مدیرکل وجود داشت را در بیانیه‌های خود نیاورده‌اند.

۶ - مایه تاسف است که واقعیت‌های روش و آشکار درباره همکاری‌های ایران با آژانس در فراهم ساختن «دسترسی به تمامی مواد هسته‌یی» و «ارائه گزارش‌های حسابرسی مواد هسته‌یی» در این گزارش (COV/8/2009) از قلم افتاده است در حالی که در کلیه گزارش‌های قبلی مدیرکل منعکس شده بود.

۷ - نشت اطلاعات فوق محترمانه که قبل از سوی ایران به عنوان، اقدام شفاف‌سازی و اعتماد، در اختیار بازرسان آژانس قرار گرفته بود، توسط برخی منابع ناشناس در آژانس مورد سوء استفاده قرار گرفته و موجب ایجاد تهدید علیه حقوق و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران شده است. انتشار اطلاعات مشروح محترمانه راجع به فعالیت‌های هسته‌یی، شامل غنی‌سازی که از طریق بازرسان به اطلاع آژانس رسانده می‌شود و توسط بخش پادمان آژانس در گزارش شما گنجانده شده و متعاقباً در دسترس عموم قرار می‌گیرد، نیز پیامدها و نگرانی‌های امنیتی ایجاد کرده است. کنفرانس عمومی در قطعنامه‌های سال ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ خود مجدداً ضرورت فوری بازنگری و به هنگام‌سازی آینین کار مقرر برای حفاظت از اطلاعات محترمانه پادمانی و ارائه گزارش‌های نوبه‌ای از سوی مدیرکل به شورای حکام در خصوص اجرای نظام حفاظت از اطلاعات محترمانه، را مورد تاکید قرار داده است.

خانم رئیس،

اجازه دهید که به قطعنامه‌های شورای امنیت و پیامدهای آن اشاره‌ای مختصر داشته باشم.

موضوع هسته‌ی ایران که به طور غیرقانونی به شورای امنیت سازمان ملل متحد فرستاده شده است، باید به آژانس بازگردد. ایران هیچ‌گونه مبنای قانونی برای قطعنامه‌های شورای امنیت علیه ایران (۱۶۹۶، ۱۷۳۷ و ۱۷۴۷ و ۱۸۳۵) که به طور غیرقانونی و برخلاف حقوق بین‌الملل صادر شده‌اند، ملاحظه نمی‌کند. بنابراین ایران هرگونه درخواست از سوی آژانس که به بهانه قطعنامه‌های غیرقانونی شورای امنیت صورت گیرد، شامل درخواست برای تعلیق فعالیت‌های غنی‌سازی و ساخت کارخانه آب سنگین را بر خلاف اساسنامه آژانس و فاقد هرگونه توجیه فنی، حقوقی و سیاسی تلقی کرده، از این رو، چنین اقداماتی را انجام نخواهد داد. مداخله مراجع دیگر در امور داخلی آژانس مایه نگرانی جدی است، زیرا این امر اعتبار آژانس را به عنوان یک سازمان فنی بین‌المللی مستقل به مخاطره می‌اندازد.

سلطانیه افزود: درخواست از ایران برای تصویب و اجرای پروتکل الحقی، که یک سند غیرالزام‌آور است، نقض حقوق بین‌الملل و نقض تصمیم حاکمیتی هر یک از کشورهای عضو محسوب می‌شود؛ اگرچه جمهوری اسلامی ایران به مدت بیش از دو سال پروتکل الحقی را به صورت داوطلبانه اجرا کرد، معدودی از کشورها در مسیری بالعکس و برخلاف اقدامات داوطلبانه دیگری که توسط جمهوری اسلامی ایران به انجام رسیده بود، موضوع هسته‌ی ایران را به صورت غیرقانونی به شورای امنیت سازمان ملل متحد فرستادند. پس از آن اقدامات داوطلبانه ایران بر اساس قانون مصوب مجلس ایران به حال تعلیق درآمد. حال نه ایران بلکه، کشورهایی که موضوع را به شورای امنیت سازمان ملل متحد کشانده‌اند، باید مورد ملامت قرار گیرند.

دولت جمهوری اسلامی ایران در سال ۲۰۰۳ تصمیم گرفت کد اصلاح شده ۱/۳ از ترتیبات فرعی را به عنوان یک حرکت داوطلبانه مبتنی بر همکاری به مرحله اجرا در آورد. در حالی که به دنبال قطعنامه‌ها و تحريم‌هایی که توسط شورای امنیت تحمیل شدند، ایران ناگزیر به توقف اجرای آن شد.

مداخله غیرقانونی شورای امنیت سازمان ملل متحد در یک موضوع فنی متعلق به IAEA به عنوان سازمان بین‌المللی ذی صلاح، وضعیت را پیچیده ساخته، به اطمینان متقابل مورد نیاز و اطمینان فیما بین کشورهای عضو و دبیرخانه و بدین ترتیب یکپارچگی و اعتبار آژانس لطمه وارد ساخته است. تحريم‌ها نه تنها مانع از غنی‌سازی هسته‌ی نشده است، بلکه مردم و دولت ایران را در حفاظت از منافع ملی و برای تحقق حق انکار ناپذیر استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ی بیش از پیش متحد ساخته است. با توجه به آنچه در لابلای سطور سخنرانی‌های ایراد شده در شورای حکام ملاحظه شده است، امیدوارم آنها بی‌که شورای امنیت سازمان ملل متحد را به اشتیاه درگیر ساخته‌اند، به زودی به این نتیجه برسند که چنین موضوعی منحصراً به IAEA تعلق دارد و مداخله شورای امنیت به فوریت متوقف شود.

خانم رییس،

در پایان مایلم خاطرنشان سازم که سخنرانی افتتاحیه مدیرکل بر رفع بن بست اصرار ورزیده است و اعلام می‌دارم در صورتی که این ارزیابی صحیح باشد، این یک بن بست فنی نیست، بلکه یک بن بست سیاسی است که توسط معدودی کشورها با انگیزه سیاسی ایجاد شده است. ایشان در بسیاری از مقاطع به درستی گفته‌اند که این یک موضوع سیاسی است و نه یک موضوع فنی، زیرا راستی آزمایی عادی آژانس بدون هیچ مانعی در جریان است. بنابراین راه عملی گشايش وضعیت، همانا اعلام فوری از سوی مدیرکل با استفاده از اختیارات محوله به وی، مبنی بر این که طبق پاراگراف آخر برنامه عمل (INFCIRC/711) اجرای پادمان در ایران به شیوه عادی باز گردد. چنان‌چه چنین فضای عادی جدیدی برای تعامل مبتنی

بر اعتماد با آژانس حاکم گردد، آنگاه ایران مطمئنا همکاری کامل خویش را برای رفع ابهامات، در صورت وجود، طبق تعهدات قانونی اش ادامه خواهد داد.

خانم رییس،

اطمینان دارم آن کشورهایی که بیانیه‌هایی غیرمتوازن توام با مفاهیم و لحن غیرمدنی و غیرمودبانه از قبیل تهدید، ایراد کرده‌اند، صرفا وضعیت را بدتر می‌سازند، زیرا ملت بزرگ ایران هرگز زبان ارتعاب و را تحمل نمی‌کند. این کشورهای محدود تنها دو گزینه دارند: همکاری با ایران یا انزو!! آن‌ها ناگزیر به کنار آمدن با این واقعیت هستند که جمهوری اسلامی ایران یک کشور پیشرفت‌هه و دارنده فن‌آوری غنی‌سازی و در عین حال یک کشور مسؤولیت‌پذیر و کاملاً متعهد به وظایف قانونی اش است. در غیر این صورت این کشورها از جانب چند میلیارد انسان دوستدار صلح جهان که از طرز تفکر نو - استعماری آنها به ستوه آمده‌اند، بیشتر منزوى خواهند شد. من به آن‌ها توصیه می‌کنم که در دیدگاه و رفتار خود پیش از این که خیلی دیر شود بازنگری کنند.

خانم رییس،

در شش سال گذشته موضع کشور متبع من در شورای حکام در جمع بندی رییس منعکس نشده است. این رفتاری ناعادلانه نسبت به کشوری است که موضوع در شورای حکام در دست مذاکره قرار دارد. موجب امتنان خواهد بود چنانچه عناصر اصلی سخنرانی مرا به نحو مقتضی در جمع بندی خود منعکس سازید